

Josef Kopčan ...**... tesařská a sekernická výroba****Josef Kopčan**

Josef se narodil 25. února 1950 v obci Horní Mariková na Slovensku. Rodina se brzy odstěhovala na Moravu, a tak Josef po skončení školní docházky nastoupil do učebního oboru tesař v podniku Bytostav Ostrava. Již během studia projevoval nevšední nadání a cit pro práci se dřevem, který osvědčil v několika zaměstnáních, kde se zabýval tesařskou a stolařskou výrobou. Nové možnosti se mu však otevřely až ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, kam nastoupil v roce 1975 jako tesař na oddělení obnovy památek. Brzy absolvoval odborný kurs tesař – památkář v Okresním vlastivědném muzeu v Šumperku a následně se začal seznamovat s problematikou sekernického řemesla.

V obou zmíněných profesích dosáhl vysoké zručnosti a zkušeností, což do velké míry ovlivnilo jeho jmenování předákem skupiny muzejních tesařů, mezi nimiž požívá značné autority. Práce tesařské party vedené Josefem Kopčanem vychází jednak z požadavku průběžné opravy staveb, jednak z plánovité výstavby nových objektů v muzejním areálu. Při všech těchto činnostech je velký důraz kladen na využití autentických postupů, technologií a nástrojů. Svoje uplatnění nacházejí jak při

Znalost zpracování dřeva obyvateli beskydských hor má velice starou tradici.

Výrobu jednoduchého zemědělského nářadí musel ovládat téměř každý

hospodář. Mezi

každoroční poddanské povinnosti patřilo také strouhání

šindelů pro panské dvory. Z historických

pramenů však víme, že zručnější jednotlivci vyráběli

dokonce i dlabané vahany a malé

necky. Někteří si troufli i na vůz.

Není tedy divu, že znalost zpracování

dřeva byla ještě na počátku 20. století

značně rozšířená a osvědčovala

se nejen v každodenním životě, ale prostřednictvím

zkušených tesařů také ve stavbě roubených domů,

hospodářských objektů a technických staveb.

Značné bohatství roubené architektury moravských

a slezských Beskyd nám dává možnost nahlédnout

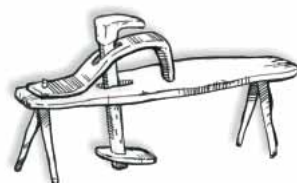

do světa zručných řemeslníků, kteří dokázali bez složité moderní techniky kácet a přibližovat stromy, řezat je na desky nebo přitesávat na trámy. Z nich pak stavěli domy, jenž přečkaly nejedno století. Dřevo

zde bylo používáno nejen jako stavební, ale také konstrukční materiál. Jsou z něho vyrobena mlýnská kola, převody a ostatní technické vybavení celé řady mlýnů, pil a vodních valch, stojících při řece Bečvě a jejich přítocích. Zaslouhou tesařů, sekerníků, kovářů a dalších profesí zaměstnaných ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm se podařila celá řada těchto staveb zachránit a opět přivést k životu.

opravách stávajících roubenek, tak při výstavbě nových nebo přenášení historických objektů z terénu. Znovu se tak dostává ke slovu tesařská širočina potřebná ke hranění trámů, stejně jako dláta a pily nutné k založení srubové konstrukce, zamykání základových a pozedních trámů, osazení oken a dveří, položení stropu, vztyčení krovu a pobití střechy šindelovou krytinou. Neustálá konfrontace vlastních zkušeností s okamžitými požadavky při řešení jednotlivých staveb přivedla

tyto muzejní tesaře ke skutečnému mistrovství. Díky tomu se také s úspěchem mohli zhostit realizace staveb v Mlýnské dolině, kde nejen

postavili obydlí mlynáře a pilu, ale vyrobili také veškeré vnitřní zařízení mlynářské technologie, včetně vodních kol. Sekernické postupy, které si při této práci museli osvojit, získávali od starých řemeslníků a pamětníků těchto prací. Výsledkem je skutečnost, že všechny hřídele, paleční kola, pastorky, mlecí kameny a dokonce i hasačert se skutečně bez problémů pohybují a melou obilí, stejně tak jako je tomu u větrného mlýna nebo katru na vodní pohon, který skutečně řeže kmeny stromů.

Vzhledem k tomu, že práce Josefa Kopčana je trvale spjata s dílnou Valašského muzea v přírodě, je logické, že nejvíce jeho odchovanců se vyškolilo právě zde. Vedle toho již po několik let spolupracuje s Učňovským střediskem mládeže ve Valašském Meziříčí, kde působí jako odborný poradce pro učební obor tesař. Tesařem se vyučil i jeho syn, který se tak stal pokračovatelem v rodinné tradici.

Josef Kopčan
Valašská Bystřice 103
756 27 Valašská Bystřice
tel. 737 157 681